

حکیم لاهیجی (حکیم آزاده)

محمد هادی توکلی^۱

چو من از دانش آزادم، چه اشراقی چه مشایی

چو من دیوانه افتادم، چه مذهبها چه مشربها^۲

چکیده

ملا عبدالرزاق لاهیجی معروف به فیاض از حکمای گرانقدر و محققان برجسته دوران صفویه و یکی از شاگردان بدون واسطه آخوند ملاصدرا و میرداماد است و مانند فیض، مفتخر به دامادی صدر المتالهین است و از طرف وی ملقب به «فیاض» گشته است. او بسیار علاقه مند به صدرا بوده و شدت ارادت وی به صدرا را از القابی که به هنگام یاد از او می‌آورد و نیز در اشعارش به چشم می‌خورد قابل ستایش است.

وی به حسب ظاهر فیلسوفی مشائی و پایبند به براهین صرف حکمی است ولی توغل در آثار او معلوم می‌نماید که در حکمت اشراق نیز سرآمد دانشمندان زمان بود و در تصوف نظری و عملی صاحب اطلاع کافی و محیط بر افکار محققان از عرفا بوده است.

ما در این نگارش در صدد شرح حال و آثار حکیم لاهیجی برآمدیم.

واژگان کلیدی: فیاض لاهیجی، حکمت اشراق، ملاصدرا، تصوف نظری.

۱ - دانشجوی دکتری حکمت متعالیه در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

۲ - دیوان فیاض لاهیجی، به تصحیح بانو امیری ص ۲۵۵